

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

кафедра української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

з науково-педагогічної роботи

проф. Блажко О.А.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВІ ПАРАДИГМИ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ**

підготовки магістра

галузі знань 03 Гуманітарні науки

спеціальності 035. Філологія

спеціалізації 035.01 Філологія. Українська мова та література

Освітньо-професійна програма Філологія. Українська мова та література.

факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Вінниця – 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни *Наукові парадигми сучасної лінгвістики* для здобувачів спеціальності 035. Філологія спеціалізації 035.01 Філологія. Українська мова та література

Освітньо-професійна програма *Філологія. Українська мова та література*.

Мова навчання українська.
«24» червня 2024р. 16 с.

РОЗРОБНИК: Кухар Н.І., доцент, кандидат філологічних наук.

Рецензенти:

1.Завальнюк І.Я., декан факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха, доктор філологічних наук, професор.

2.Павлушенко О.А., завідувач кафедри української мови, кандидат філологічних наук, доцент.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови

Протокол від «26» червня 2024р. № 14

Завідувач кафедри О.А. Павлушенко

«26» червня 2024р.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Протокол від «19» серпня 2024 р. № 1

Голова НМК Н.І. Кухар

«19» 08 2024 р.

Погоджено:

Гарант освітньої програми

«_____» _____ 20____ р.

(підпис)

В.П. Крупка

(ініціали, прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціальність, спеціалізація, додаткова спеціалізація/спеціальність / предметна спеціальність, освітня (освітньо-професійна або освітньо-наукова) програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість кредитів - 4 Кількість кредитів на поточний навчальний рік - 4	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Обов'язкова	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) 10 год. сам. роб. (Інформаційний науково-пошуковий проєкт. Реферат)	Спеціальність <i>035 Філологія</i> <i>Спеціалізація 035. 01</i> <i>Українська мова та література</i> Освітньо-професійна програма Філологія. <i>Українська мова та література</i>	РІК НАВЧАННЯ	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120 Кількість годин на поточний навчальний рік - 120 Кількість годин на 1 семестр - 120		СЕМЕСТР	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних -</i> <i>самостійної роботи здобувача -</i>	Ступінь вищої освіти Магістр	ЛЕКЦІЇ	
		<i>10 годин</i>	<i>4 годин</i>
		ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
		<i>30 годин</i>	<i>10 годин</i>
		ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ	
		<i>годин</i>	<i>годин</i>
		ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ	
		<i>годин</i>	<i>годин</i>
		САМОСТІЙНА РОБОТА	
		<i>80 годин</i>	<i>106 годин</i>
		ВИД КОНТРОЛЮ: Залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи % становить:

для денної форми навчання – 37% : 63%

для заочної форми навчання – 11% : 89%

2. Мета, завдання, компетентності та результати навчання

- 2.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є розширення, поглиблення й узагальнення теоретичної лінгвістичної підготовки здобувачів СВО магістра, формування навичок діалектичного підходу до вивчення наукових лінгвістичних явищ та здійснення комплексного лінгвістичного аналізу.

- 2.2. **Основними завданням** вивчення дисципліни є: ознайомити студентів з лінгвістичними напрямами, ідеями і проблемами сучасного мовознавства; поглибити і систематизувати основні мовознавчі відомості і навички лінгвістичного аналізу; удосконалити вміння застосовувати лінгвістичні методи, теоретичні знання у професійній роботі філолога і учителя української мови; ознайомити студентів з етапами розвитку світової лінгвістичної думки, розглянути розвиток теоретичних ідей і принципів та методів аналізу лінгвального матеріалу; проаналізувати досягнення українського мовознавства, його методологічну основу, науково-методичне спрямування та тісний зв'язок із практикою шкільного вивчення української мови.
- 2.3. Компетентності (за освітньо-професійною або освітньо-науковою програмою)

2.3.1. Загальні компетентності

- ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

2.3.2. Фахові компетентності

- ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
ФК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.
ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

2.3.4. Результати навчання за освітньо-професійною програмою

- ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН. 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Структура мови. Глобальні методології як основа розвитку лінгвістики

ТЕМА 1. Чинний загальнолінгвістичний комплекс ідей

Інформаційний обсяг теми. Дисципліна «Наукові парадигми сучасної лінгвістики», її мета, завдання, предмет і місце в системі навчальних лінгвістичних дисциплін. Поняття знаковості мови, системності та ієрархічності мовної діяльності, протиставлення логічного (синхронії) та історичного (діахронії), мовленнєвого спілкування та пізнання, зовнішнього та внутрішнього мовлення.

Система лінгвістичних теорій як зміст теоретичного мовознавства. Глобальні лінгвістичні концепції В. Гумбольдта, І. Бодуена де Куртене, Ф. де Соссюра, Е. Косеріу, Л. Єльмслева, Дж. Пірса, Ч. Моріса, Н. Хомського. Загальна структура лінгвістичних знань: галузі мовознавства, рівнева класифікація, метатеоретична концепція К. Тищенка. Дослідницькі прийоми парадигмального простору сучасної лінгвістики (О. Селіванова).

ТЕМА 2. Внутрішня і зовнішня структура мови. Теорія мовних рівнів

Інформаційний обсяг теми. Мова як система систем (підсистем); її відкритість і динамізм. Основні і проміжні рівні мовної системи. Теорія ізоморфізму та ієрархії мовних рівнів. Типи відношень між мовними одиницями. Лексико-семантична система мови. Семантична структура слова. Лексична типологія мов. Проблема метафори. Семасіологія, проблема семантичної валентності та сполучуваності. Сучасні граматичні теорії, проблема частиномовної класифікації, когнітивний аспект синтаксису. Герменевтика. Герменевтичні техніки. Лінгвістичні універсалиї: семіотичні, психолінгвістичні, статичні та динамічні. Рівнева характеристика універсалиї.

ТЕМА 3. Глобальні методології як основа розвитку лінгвістики

Інформаційний обсяг теми. Філософський метод пізнання і методи часткових наук. Глобальні методології як основа розвитку лінгвістики: феноменологічна (філософія Платона, Аристотеля, схоластика, теорія духу народу В. Гумбольдта, концепція М. Гайдеггера), позитивістська (античні матеріалісти, середньовічні номіналісти, теорія емпіризму, біхевіоризму), раціоналістська (теорія Р. Декарта, екзистенціалізм, аналітична філософія логічного аналізу мови Р. Карнапа, Л. Вітгенштейна), функціональна (теорія Д. Дьюї, Л. Виготського, І. Лакатоса).

Вихідні прийоми наукового аналізу мовного матеріалу. Основні поняття лінгвометодології: методологія, парадигма, епістема. Зовнішня і внутрішня лінгвістична інтерпретація мовних фактів. Загальні методи дослідження: спостереження, індукція, дедукція, гіпотеза, аналіз, синтез, таксономія, порівняння, формалізація, ідеалізація, експеримент, фальсифікація, моделювання. Проблема класифікації лінгвістичних методів. Одиниці мови та одиниці лінгвістичного аналізу; основні методи описового вивчення мови – компонентний і контекстний аналіз. Порівняльний метод.

ТЕМА 4. Напрями прикладної лінгвістики

Інформаційний обсяг теми. Актуальні проблеми прикладної лінгвістики. Взаємозв'язок прикладної лінгвістики з загальним мовознавством та іншими науками. Основні напрями прикладної лінгвістики. Методи прикладної лінгвістики. Технологія гіпертексту та її використання в інформаційних системах. Термінографія. Лінгвістична термінографія. Електронні словники у сучасній лінгвістиці. Онлайн словники, глосарії, енциклопедії та довідники. Пошукові системи. Теорія та практика інформаційно-пошукових систем. Особливості лінгвістичного пошуку в Internet. Сайти для перекладачів та лінгвістів. Корпусна лінгвістика.

Переклад як різновид мовної діяльності. Процес виконання перекладу. Різновиди перекладу. Поняття машинного перекладу. Системи машинного перекладу. Різновиди машинного перекладу. Рівні розуміння тексту під час машинного перекладу. Розробники та продукти систем машинного перекладу. Онлайн системи машинного перекладу. Використання інформаційних ресурсів глобальної мережі Internet у роботі перекладача.

РОЗДІЛ 2. Головні наукові парадигми лінгвістики

ТЕМА 1. Основні етапи історії мовознавства

Інформаційний обсяг теми. Сучасне мовознавство як результат тривалого розвитку науки про мову. Лінгвістичні школи. Початковий період історії науки про мову. Питання мовознавства в класичній філології. Мовознавство в стародавній Індії. Граматика Паніні. Китайське і арабське мовознавство. Мовознавство XVII – XVIII ст: багатомовні словники, лінгвістичні погляди Бекона, Лейбніца, Декарта, Руссо, Гердера, Віко; філософські і нормативні граматики. Граматика Арно і Лансло. Слов'янські граматики.

ТЕМА 2. Порівняльно-історична парадигма лінгвістики

Інформаційний обсяг теми. Порівняльно-генетичний метод. Прийоми встановлення генетичної тотожності. Реконструкція праформ. Абсолютна і відносна хронологія. Прийоми і принципи етимологічного аналізу. Санскрит і європейські мови. Проблема походження мови у працях філософів та мовознавців XVII – XIX ст. «Порівняльна граматика» індоевропейських мов Ф. Боппа. Виникнення германістики (Р. Раск і Я. Грімм) і славістики (Й. Добровський і О. Х. Востоков). Порівняльно-історична граматика і лінгвістична концепція А. Шлейхера. Філософія мови В. фон Гумбольдта. Принцип суперечності як метод опису мови. Мова як діяльність і національна свідомість; внутрішня і зовнішня форми мови. Морфологічна класифікація мов.

Розвиток компаративістики в другій половині XIX ст. Логіко-граматична школа середини XIX ст. Розробка основ наукової етимології та лінгвістичної палеонтології. Натуралізм у мовознавстві. «Теорія хвиль» Й. Шмідта. Психологічні школи в мовознавстві XIX ст.: Г. Штейнталь, М. Лацарус, В. Вундт. Психологічний напрям у вітчизняному мовознавстві: загальнолінгвістична концепція О. О. Потебні та її філософські основи. Слов'янські мови. Ностратична гіпотеза. Порівняльна фонетика слов'янських мов Є. Тимченка. Загальнотеоретична проблематика лінгвістики у дослідженнях О. Мельничука, В. Німчука, О. Ткаченка. Українські славісти діаспори Ю. Шевельов і О. Горбач.

Сучасні напрями порівняльно-історичних досліджень мовної системи. Системне вивчення мовних фактів і явищ. Фонетичні і морфологічні відповідності між спорідненими мовами. Успадковані та набуті подібності (мовні родини і мовні союзи).

ТЕМА 3. Структуралізм у мовознавстві

Інформаційний обсяг теми. Системний характер мови. Система і норма. Структура мови. Лінгвістична концепція Ф. де Соссюра. Історичні й методологічні основи структуралізму. Празька лінгвістична школа. Функціональний підхід до вивчення мовних явищ. Вчення В. Матезіуса. Теорія мовних контактів і мовного союзу М. Трубецького. Копенгагенський структуралізм. Погляди на мову Л. Єльмслева. Л. Блумфільд як засновник дескриптивної лінгвістики. Методика дистрибутивного аналізу. Генеративна граматики Н. Хомського. Гіпотеза лінгвальної відносності Сепіра-Уорфа.

ТЕМА 4. Лінгвістика XXI століття

Інформаційний обсяг теми. Розвиток нових лінгвістичних дисциплін: соціолінгвістики, психолінгвістики, лінгвосеміотики, лінгвістики окремих рівнів мовної структури. Неогумбольдтіанські ідеї та семантична філософія мови. Теорія мови Л. Вайсгербера.

Типологія мов та мовні універсалії. Типологія мов як особливий розділ зіставного мовознавства. Структурно-змістова (контенсивна) і функціональна типологія. Типологія семасіологічна і ономасіологічна. Якісна і кількісна типологія. Ареальна типологія. Типологія мов і характеристика іноземної мови у зіставленні з рідною мовою. Поняття про мовний тип та тип мови. Різновиди типологічної класифікації мов. Рівні зіставного дослідження мов. Поняття ізоморфізму. Мовні універсалії. Історія дослідження семантичних універсалій. Історія типологічних досліджень у лінгвістиці. Історико-типологічні дослідження Л. Булаховського, О. Мельничука, Ю. Жлуктенка, О. Ткаченка. Метод мовних універсалій (Л. Щерба, Дж. Грінберг, В. Скалічка, Ч. Осгуд).

Проблема моделювання номінативних процесів. Когнітивний напрям сучасної лінгвістики. Міждисциплінарний напрям когнітивної науки. Когнітивна лінгвістика та психологія мисленнєвих процесів. Етапи наукового пошуку когнітивної лінгвістики. Маргінальні галузі когнітології: фреймова семантика (Ч. Філлмор); процедурна семантика (Е. Рош та ін.); концептуальна семантика (Ф. Джекенфорд); когнітивна граматики (Р. Ленекер). Перспективні галузі: когнітивний синтаксис та теорія дискурсу, етапи когнітивного моделювання ментальних процесів та спектр завдань когнітивної лінгвістики.

Теорія мовленнєвої діяльності. Комунікативна лінгвістика. Об'єкт комунікації. Теорія комунікації та її зв'язок з іншими науками. Паралінгвістика. Особливості мовної комунікації. Складові теорії мовної комунікації: лінгвістика тексту, теорія мовленнєвих актів, прагматика. Дискурс як загальний продукт мовленнєвої діяльності. Три рівні

мовленнєвого акту. Загальна комунікативна теорія. Компоненти комунікативної ситуації. Складники дискурсу. Проблема концепту в сучасній лінгвістиці. Сучасні проблеми комунікативної лінгвістики. Політична лінгвістика. Одиниці мовної комунікації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	зокрема					усього	зокрема				
		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІЗ	С.Р.		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІЗ	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1 Структура мови. Глобальні методології як основа розвитку лінгвістики												
Тема 1. Чинний загально-лінгвістичний комплекс ідей	14	2	2			10	14					14
Тема 2. Внутрішня і зовнішня структура мови. Теорія мовних рівнів.	14		4			10	14	2				12
Тема 3. Глобальні методології як основа розвитку лінгвістики	14	2	4			8	14		2			12
Тема 4. Напрями прикладної лінгвістики	18		4			14	18		2			16
Разом за розділом 1	60	4	14			42	60	2	4			54
РОЗДІЛ 2 Головні наукові парадигми лінгвістики												
Тема 1. Основні етапи історії мовознавства	16	2	4			10	16					16
Тема 2. Порівняльно-історична парадигма лінгвістики	8		4			4	8	2	2			4
Тема 3. Структуралізм у мовознавстві	14	2	4			8	14		2			12
Тема 4. Лінгвістика ХХІ століття	12	2	4			6	12		2			10
Разом за розділом	50	6	16			28	50	2	6			42

2												
ІНДЗ						10						10
УСЬОГО ГОДИН	120	10	30			80	120	4	10			106

Примітка: ЛК – лекції; ПЗ – практичні заняття; ЛЗ – лабораторні заняття; ІЗ – індивідуальні заняття;
ІНДЗ – індивідуальні навчально-дослідні завдання

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Чинний загальнолінгвістичний комплекс ідей	2	
2.	Внутрішня і зовнішня структура мови. Теорія мовних рівнів.		2
3.	Глобальні методології як основа розвитку лінгвістики	2	
4.	Основні етапи історії мовознавства	2	
5.	Порівняльно-історична парадигма лінгвістики		2
6.	Структуралізм у мовознавстві	2	
7.	Лінгвістика ХХІ століття	2	
УСЬОГО ГОДИН		10	4

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Чинний загальнолінгвістичний комплекс ідей	2	
2.	Внутрішня і зовнішня структура мови. Теорія мовних рівнів.	4	
3.	Глобальні методології як основа розвитку лінгвістики	4	2
4.	Напрями прикладної лінгвістики	4	2
5.	Основні етапи історії мовознавства	4	
6.	Порівняльно-історична парадигма лінгвістики	4	2
7.	Структуралізм у мовознавстві	4	2
8.	Лінгвістика ХХІ століття	4	2
УСЬОГО ГОДИН		30	10

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Теми індивідуальних занять

Не передбачено навчальним планом

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Чинний загальнолінгвістичний комплекс ідей	10	14
2.	Внутрішня і зовнішня структура мови. Теорія мовних рівнів.	10	12
3.	Глобальні методології як основа розвитку лінгвістики	8	12
4.	Напрями прикладної лінгвістики	14	16
5.	Основні етапи історії мовознавства	10	16
6.	Порівняльно-історична парадигма лінгвістики	4	4
7.	Структуралізм у мовознавстві	8	12
8.	Лінгвістика ХХІ століття	6	10
	ІНДЗ	10	10
УСЬОГО ГОДИН		80	106

10. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

Тематика інформаційних науково-пошукових проєктів:

1. Основні центри і постаті славістики.
2. Сучасна класифікація слов'янських мов.
3. Гіпотези походження слов'янських мов.
4. Порівняльна фонетика слов'янських мов.
5. Загальнотеоретична проблематика лінгвістики у дослідженнях О. Селіванової, М. Кочергана.
6. Українські славісти діаспори.
7. Типологія мов та мовні універсалії.
8. Проблема моделювання номінативних процесів.
9. Теорія мовленнєвої діяльності.
10. Напрями сучасних соціолінгвістичних досліджень.
11. Мова і влада. Політична лінгвістика.
12. Проблема концепту в сучасній лінгвістиці.

Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання - **20 балів**.

Форма – мультимедійна презентація на основі опрацювання сучасних наукових джерел. Реферат.

Загальні вимоги:

- Логічність структури та її відповідність темі проєкту.
- Використання сучасних наукових джерел.
- Системність і повнота у розкритті теми.
- Аргументованість висновків.
- Дотримання принципів академічної доброчесності.
- Якість оформлення.

Вимоги до оформлення реферату:

1. 10 сторінок друкованого тексту.

2. Друкувати на аркуші А-4, шрифтом Times New Roman 14 кеглем, міжрядковий інтервал 1,5; поля – верхнє\нижнє – по 2 см, ліве – 2,5 см, праве – 1 см.

3. Дотримуватися структури такого виду робіт (зміст, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо є); список використаної літератури).

11. Методи та технології навчання

Для засвоєння теоретичних відомостей з навчальної дисципліни використовуємо словесні методи, форма: евристична лекція, лекція з мультимедійним забезпеченням, лекція з елементами дискусії, розповідь, пояснення, бесіда, навчальна дискусія, диспут, консультація, співбесіда.

На практичних заняттях передбачено розгляд теоретичних питань, роботу з науковими джерелами і електронними ресурсами; роботу у динамічних групах, виконання тестових завдань.

У самостійній роботі студента поєднано евристичний і дослідницький методи: виконання завдань пізнавального змісту, конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату; реалізація інформаційних науково-пошукових проєктів із наступним оформленням та оприлюдненням отриманих наукових результатів.

У викладанні навчальної дисципліни передбачено дистанційні форми: лекції у форматі онлайн, опрацювання наукових джерел з використанням інформаційно-комунікаційних технологій і електронних ресурсів.

Індивідуальна науково-дослідна робота студента передбачає використання різних способів пошуку інформації, аналіз достовірності отриманих результатів, самостійний виклад матеріалу з презентацією.

12. Критерії та методи оцінювання

Поточний контроль проводиться на практичних заняттях, а також оцінюється самостійна робота, у тому числі й індивідуальні завдання, з кожної теми. Поточний контроль реалізується такими методами: усного і письмового опитування, виступів на практичних заняттях, підготовка та демонстрація презентацій, портфоліо тощо, проведення колоквиумів.

Поточний контроль (**40 балів**) передбачає такі форми: участь у практичних заняттях (відповідь на питання, виступи з доповідями, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань (зробити повний лінгвістичний аналіз різнорівневих мовних одиниць)); поточні тестування, що містять питання із запропонованих на самостійне вивчення тем.

Підсумкове тестування - **20 балів**.

Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (презентація лінгвістичного проєкту, підготовка реферату) - **20 балів**.

На підсумковий (семестровий) контроль – залік – відведено **20 балів**.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь студентів Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського

Оцінка за шкалами ЄКТС, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень здобувача
А 90-100 балів ВІДМІННО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності. Здобувач проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання. Здобувач спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення. Здобувач проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.	ВИСОКИЙ
В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні. Здобувач володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь. Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій. Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.	ВИСОКИЙ
С 75-79 балів ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях. Здобувач усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком. Здобувач спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.	ДОБРИЙ
D 60-74 балів ЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок. Навчально-пізнавальна активність здобувача є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.	ЗАДОВІЛЬНИЙ

Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
Ех 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНИЙ
Е 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

14. ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА								
РОЗДІЛ 1 – 40 балів								
Т1		Т2		Т3		Т4		Тести
Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	
3	2	3	2	3	2	3	2	

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА									Підсумкова контроль (залік)	Загальна кількість балів
РОЗДІЛ 2 – 40 балів										
Т1		Т2		Т3		Т4		ІНДЗ		
Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.			
3	2	3	2	3	2	3	2	20	20	100

Шкала оцінювання: сто балова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види освітньої	Оцінка	Оцінка за розширеною шкалою
----------------------------------	--------	-----------------------------

діяльності	ЄКТС	Для екзамену, заліку, курсової роботи, практики
90-100	A	ВІДМІННО
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ
75-79	C	ДОБРЕ
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
50-59	E	ДОСТАТНЬО
35-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОБОВ'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ

14. Методичне забезпечення

1. Підручники та посібники з навчальної дисципліни.
2. Навчальний комплекс « Наукові парадигми сучасної лінгвістики» для студентів СВО магістра.
3. Комплект тестових завдань для поточного контролю.
4. Комплект завдань для підсумкового контролю.

15. Рекомендована література

Основна

1. Васько Р. В., Валігура О. Р., Козуб Л. С. Сучасні лінгвістичні дослідження: Хрестоматія. Київ, 2016.
2. Довбня Л., Товкало Т. Історія українського мовознавства: навчальний посібник в іменах. Переяслав-Хмельницький, 2018.
3. Дойчик О. Я. Сучасні лінгвістичні теорії: метод. рекомендації. Івано-Франківськ, 2015.
4. Дубічинський В. В. Основи загального та прикладного мовознавства : навч. посіб. Харків, 2016.
5. Загнітко А.П. Мовознавство: загальне мовознавство. Вінниця, 2019.
6. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. Київ, 2009.
7. Людино- й культурознавчі пріоритети сучасного мовознавства. Напрями, тенденції та міждисциплінарна методологія : колект. монографія / редкол.: К. І. Мізін (голов. ред.) та ін. Кременчук, 2019.
8. Селіванова О.О Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава, 2008.
9. Теоретичне і прикладне мовознавство [Електронний ресурс] : наук.- допом.бібліогр. показч. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. Луцьк, 2018.
10. Теорія лінгвістичних парадигм : колект. монографія / за ред. Ж. В. Краснобаєвої-Чорної. Вінниця, 2019.

Додаткова

1. Акульшин О.В., Заруба О.Г., Компанцева Л.Ф., Кудінов С.С., Слухай Н.В. Гібридна війна: технології сугестії та контрсугестії: монографія. Київ, 2018.
2. Бацевич Ф.С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських ідей. Київ, 2007.
3. Білецький А.О. Про мову й мовознавство. Київ, 1996.
4. Возняк Т.С. Тексти та переклади. Семантичний простір мови. Харків, 1998.
5. Воробйова І. А. Основи лінгвокраїнознавства. Київ, 2014.
6. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу. Київ, 2004.
7. Демська-Кульчицька О. Основи національного корпусу української мови. Київ, 2005.
8. Дружинець М.Л. Українське усне мовлення: психо- та соціофонетичний аспекти. Одеса, 2019.
9. Горошко О. І. Особливості комунікативних практик українських політиків у соціальній мережі Фейсбук. *Вісник ХНУ В. Н. Каразіна*. Серія : Соціологічні дослідження сучасного суспільства : методологія, теорія, методи. 2014. № 112. Вип. 33.
10. Жайворонок В.В. Українська етнолінгвістика. Київ, 2007.
11. Ковалевська Т.Ю. Актуальні напрями сучасного мовознавства: Методичні вказівки та рекомендації для слухачів третього рівня вищої освіти (доктор філософії Phd) спеціальності 035 Філологія. Одеса, 2020.
12. Левицький В. Б., Іваницька М. Л., Іваницький Р. Б. Основи мовознавства. Чернівці, 2000.
13. Лучик В.В. Вступ до слов'янської філології. Київ, 2008..
14. Мова та мовлення: фундаментальні парадигми розвитку : колект. монографія / ред.: Т. В. Калинюк, Т. В. Бондарчук. Кам'янець-Подільський, 2021.
15. Піхтовнікова Л. С., Домброван Т. І., Єнікєєва С. М., Семенець О. О. Лінгвосинергетика: підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Харків, 2018.
16. Полужний М. М. Курс лекцій з лінгвістичної історіографії. Вінниця, 2004.
17. Поміж мов і культур: методологічний еклектизм і міждисциплінарність сучасного мовознавства : колект. монографія / голов. ред.: К. І. Мізін. Кременчук, 2017.
18. Потебня О. Мова. Національність. Денаціоналізація. Нью-Йорк, 1992.
19. Тищенко К. Метатеорія мовознавства. Київ, 2000.

16. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ, 2007. URL: <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/>
2. Загнітко А. П. Сучасна лінгвістика: погляди та оцінки: науково-аналітичне видання. Донецьк, 2014. https://science.donnu.edu.ua/wp.../sites/.../Zahnitkoretsenzii_maket_ost.pdf2
3. Методи лінгвістичних досліджень [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://knowledge.allbest.ru/languages/2c0a65625b3ac68a5c53b88521>
4. «Мовознавство» науково-теоретичний журнал інституту мовознавства ім. О.О. Потебні – Режим доступу: <http://www.movoznavstvo.org.ua/>
5. Українська мова. Енциклопедія / Редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. Київ : Укр. енциклопедія, 2000. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>